

Oljen utløste Tsjetsjenia-krigen

Krigen i Tsjetsjenia skyldes russernes ønske om å få kontroll over olje- og gassindustrien ved Det kaspiske hav. Det er ikke en krig mot tsjetsjenernes selvstendighet.

KJELL DRAGNES

Den som står bak denne analysen, er professor Miles Robertson ved det prestisjetunge og meget anerkjente Institutt for internasjonale forbindelser ved St. Andrews-universitetet i Skottland. Robertson mener han har godt belegg for sin uttalelse. Gjennom hovedstaden Grosnyj, som har store petrokjemiske anlegg, går den viktige oljeledningen fra Baku i Aserbajdsjan til Novorossijsk i Russland. Til tross for bilder som viser at Grosnyj er lagt i ruiner, er raffinier og industrianlegg lite skadet, helt i tråd med de ordrer de russiske styrkene fikk.

Jeltsin ville ikke gi Dsjokhar Dudajev (den selvbestaltede tsjetsjenske president) innflytelse over olje- og gassindustrien. Dessuten var det ikke slik at Dudajev representerte hele Tsjetsjenia, han representerte en Dudajev-fraksjon, sier professor Robertson.

Slik har ser det, er krigen et ledd i Moskvas ønske om å få kontroll over Kaukasus

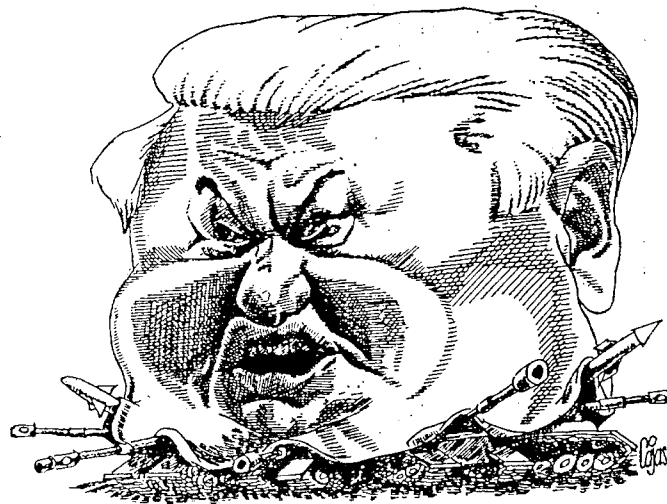
igjen, og spesielt av økonomiske grunner. Det russiske oljeselskapet Lukoil er med i et konsortium i Aserbajdsjan, der også Statoil deltar. Russerne har utsatt både Aserbajdsjan og Kasakhstan, som også har store olje- og gassreserver på sokkelen i Det kaspiske hav, for press. Moskva vil også ha Georgia inn i folden igjen, påpeker Robertson.

Noen stor geriljakrig som kan true oljeledningene gjennom Tsjetsjenia tror han ikke på. - Tsjetsjenia er ikke noe Afghanistan, slik mange i Vesten tror, sier den skotske professoren.

Mafia

Professor Robertsons institutt har i mange år vært opptatt av å analysere det ekspertene kaller «lavintensitetskonflikter», som terrorisme, undergravningsvirksomhet, interne opprør. Selv har han undervist, og underviser, i analyse av trusler og hvordan etterretningsrapporter best skal kunne brukes som grunnlag for å kontrollere og hindre både organisert kriminalitet og terrorisme.

Det er ikke noen tvil om hva han mener. Myndighetene i Russland og de østeuropeiske land vet ikke hvordan de skal bekjempe organisert kriminalitet. De har hverken utstyr, penger eller den riktige forståelse. Og enda verre, folk på høyt plan er totalt innvevet i det han kaller «institusjonalisert mafia», det er bukken og havresekken. De som sty-

Tegning: CAJAS i EL COMERCIO

rer landet, har også kontroll over tunge og viktige sektorer, som olje og gass, telekommunikasjoner og media. Men de er annerledes enn det man vanligvis omtaler som mafia, der er det ennå snakk om «uorganisert kriminalitet», mange grupper som slåss om det samme markedet.

Den gamle kommunistpartistrukturen er ikke borte. Tvert i mot. - Det som nå skjer, er at (president) Jeltsin styrer de lokale maktorganer med det gamle partiapparatet, sier han.

- Jeg vet jeg lyder som en gammel kald kriger, men svært lite har endret seg i Russland og de østeuropeiske land, sier professor Robertson. De gamle maktstrukturene er der fortsatt, tankegangen er ennå helt annerledes enn vår, det vil minst gå en generasjon før

man får en tankemessig tilnærming over den gamle skillelinje i Europa. Og selv da er det ikke sikkert at for eksempel Russland vil bli et demokratisk samfunn slik vi definerer det. - Jeg sier ikke at det vil bli dårligere, bare annerledes, understreker Robertson, som naturlig nok er svært skeptisk til en rask utvidelse av NATO østover.

Ingen strategi

De vestlige land har heller ikke utformet noen strategi

for hvordan de skal kunne møte utfordringene fra øst, som for eksempel organisert «vanlig» kriminalitet. De såkalte mafiagruppene er fortsatt på et parasitt-stadium, de utsuger sine samfunn og hindrer politisk og økonomisk utvikling. Men det er ikke lenge før disse vil ta et skritt videre og organiserer seg som forretningsforetagender, hvitvasker penger og kjøper både aksjer og eiendom i utlandet.

Problemet er at vi i vest ikke har bestemt oss for hvordan sikkerhetsspørsmål og økonomisk integrasjon mellom øst og vest skal løses, sett i sammenheng. Det er for liten samordning mellom forskjellige myndigheter og for liten forståelse av problemet. Hvis ikke myndigheter og privat næringsvirksomhet tar utfordringene på alvor og ligger i forkant, vil for eksempel næringsliv og finansvirksomhet i Norge kunne infiltreres meget snart. De kriminelle er meget raske til å finne mulighetene, de har ekspertise eller kjøper den, sier professor Miles Robertson.

108595